

УДК: 657

Пашкевич Аліна

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Pashkevych Alina

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil (Ukraine)

TAX PLANNING AS A TOOL FOR REDUCING THE TAX BURDEN

Сьогодні питання зменшення податкового навантаження є актуальним для більшості підприємств, незалежно від розміру чи сфери діяльності. У складних економічних умовах важливо шукати легальні шляхи оптимізації витрат, і саме податкове планування допомагає бізнесу в цьому. Під податковим плануванням розуміють процес законного зниження податкових зобов'язань шляхом правильного вибору системи оподаткування, використання пільг та раціонального розподілу доходів і витрат. Його основна мета - зменшення податкового навантаження без порушення чинного законодавства. В результаті, при таких самих або більших доходах суб'єкт господарювання буде сплачувати менші обов'язкові платежі державі. Основними напрямками з оптимізації оподаткування є: загальна організація бізнесу; вибір системи та умов оподаткування; облікова політика підприємства; оформлення окремих господарських операцій. Система оподаткування підприємств залежить від сфери діяльності, має безліч функцій і регулюється Податковим кодексом України, а Державна податкова інспекція та Пенсійний фонд України забезпечують контроль за правильністю обчислення і сплати податків, відповідальність за розрахунок і сплату податків несуть бухгалтер і керівник.

Розмір податкового навантаження в Україні можна побачити при аналізі основних податків, розмір яких безпосередньо впливають на функціонування суб'єктів господарювання, до них належать: податок на прибуток; ПДВ; платежі із заробітної плати (ЄСВ, ПДФО та ВЗ) [3].

На практиці податкове планування використовують як великі. Важливо відрізнити податкове планування від ухилення від сплати податків, адже мова йде саме про прозору і допустиму діяльність, яка базується на нормах права. Серед основних інструментів податкового планування можна назвати: вибір оптимальної організаційно-правової форми, правильне структурування операцій, застосування податкових пільг та міжнародних договорів, що дозволяють уникати подвійного оподаткування. Наприклад, бізнес, який працює на єдиному податку, часто платить значно менше податків, ніж компанії на загальній системі. У сфері ІТ дуже поширене співробітництво з ФОПами, що також дозволяє оптимізувати податкові платежі. Крім того, деякі підприємства використовують пільгові режими, інвестиційні стимули або розподіляють прибуток у такий спосіб, щоб зменшити оподаткування. В цьому процесі важлива роль належить податковим консультантам, які аналізують ситуацію, допомагають підібрати найвигіднішу модель та супроводжують бізнес у питаннях взаємодії з податковими органами.

Податкове планування — це не лише спосіб зменшення податків, а й важлива частина загального управління бізнесом. Воно дозволяє підприємствам бути більш стабільними, гнучкими та конкурентоспроможними. Головне — діяти в рамках закону, грамотно аналізуючи наявні можливості та використовуючи їх з максимальною ефективністю. Значення стратегічного податкового планування на мікроекономічному рівні підприємства важко переоцінити — при правильній реалізації ефективної схеми від такого планування часто залежить не лише швидкість досягнення точки

беззбитковості і рентабельність інвестицій, а й швидкість розвитку самого підприємства, розширення асортименту, освоєння нових напрямів діяльності тощо.

Поточне податкове планування дозволяє вивільнити кошти для бізнесу шляхом зниження фіскальних нарахувань у законний спосіб за допомогою регулювання обсягу виручки та прибутку. По суті, виручку становлять усі кошти, отримані в якості оплати за товар чи надану послугу. Від її обсягу залежать найбільш значні за обсягом податки – ПДВ, акцизи тощо. Українським законодавством передбачено повернення податку на додану вартість при експорті продукції за кордон. Таким чином, збільшення експорту на фоні стабільних або зменшених продажів всередині країни дозволить суттєво зберегти і заощадити активи. Прибуток підприємства – теж серйозна база для оподаткування. Оскільки, що меншим є прибуток, то, відповідно, меншими будуть фіскальні відрахування за поточний період. Зниження прибутку досягається шляхом збільшення витрат на виробництво товару, і якщо на цих витратах зароблять друзі для вас компанії, то це теж результат вірного податкового планування. Ось чому легальне податкове планування є здоровою альтернативою тіньовій економіці: зокрема і зростання офіційно оформлених спеціалістів дасть змогу зменшити витрати на податки з прибутку компанії. Зазвичай, прибуток буде тим більшим, що більш зростатиме обсяг виручки. А вона, у свою чергу, напряду впливає на нарахування податку на додану вартість [4].

Тому лише при правильному підході податкове планування здатне дійсно легально заощаджувати активи бізнесу та давати змогу для його розширення і поглиблення. Одним з найбільш ефективних елементів, що поєднують в собі стратегічне та поточне податкове планування, є структуризація компанії з метою мінімізації фіскального тиску на неї. Так, часто середній і навіть великий бізнес законно розділяють на кілька підприємств малого бізнесу, які діють за спрощеною системою оподаткування, а також використовують в структурах для податкового планування платників єдиного податку фізичних осіб-підприємців. Це частково можна передбачити і застосувати на етапі стратегічного планування, і на початковому етапі діяльності компанії, але нерідко це є продуктом вже поточних планів управлінського штату компанії.

Список використаних джерел:

1. Грудзевич Ю. І., Скорук О. В. Обліково-аналітичне забезпечення консалтингу у сфері розстрочення сплати податкових зобов'язань. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*, 2021. № 65. С. 111–115.
2. Хомин П., Співак С., Королюк Т. Податкова політика на тлі облікової проблематики. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 3 (82). С.47-51.
3. Співак С. М., Королюк Т.М. Формування стратегії оптимізації податкового навантаження суб'єктів малого підприємництва: колективна монографія. Т. :ФОП Паляниця В.А, 2024. С. 73–81.
4. Західна консалтингова група. Податкове планування – збереження активів для бізнесу. URL: <https://zkg.ua/podatcoe-planuvannya-zberezhennya-aktyviv-dlya-biznesu/>
5. Краузе О., Бойко О. Роль хмарних технологій в удосконаленні обліково-аналітичних процесів / Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, цифровізація та інновації: монографія /за ред. д.е.н., проф. О. А. Сороківської. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. С. 36-45. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46506>
6. Співак С., Королюк Т., Ковальчук І., Шаюк М. Особливості складання звітності підприємств в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 91. № 6. С. 87–94.